

ŚRODKI ARTYSTYCZNE – KARTA ODPOWIEDZI

Ad.1.

TEKST A

1. apostrofa, wykrzyknienie; refren; 2. epitet; 3. epitet; 4. porównanie; 5. epitet

Juliusz Słowacki; *Hymn*; romantyzm; modlitwa do Boga, wyznanie; połączenie hymnu i elegii; *mi, mnie-*
1. os. 1. p, Juliusz Słowacki

TEKST B

1. apostrofa; 2. przerzutnia; 3. metafora i powtórzenie; 4. porównanie; 5. anafora i wyliczenie; 6. anafora i paralelizm składniowy; 7. powtórzenie

Friedrich Schiller; *Do radości*, romantyzm; wezwanie do moralnej rewolucji; oda; *Z nami* – 1. os. 1.mn. – zbiorowy podmiot liryczny wskazujący na wspólnotę, który później przekształca się w *ja* – 1. os. 1.p.

Ad.2.

ALITERACJA – rozpoczynanie kolejnych dwu lub więcej wyrazów od tych samych głosek

PARALELIZM SKŁADNIOWY – symetria w układzie budowy zdania

POWTÓRZENIE – przynajmniej dwukrotne powtarzanie słów lub ciągu słów

ANTYTEZA /PRZECIWSTAWIENIE/ - zestawienie wyrazów lub zdań o przeciwnym znaczeniu

APOSTROFA – bezpośredni i patetyczny zwrot do adresata

PYTANIE RETORYCZNE – pytanie pozorne, nie wymaga odpowiedzi, ale zmusza do myślenia

EPITET – określenie rzeczownika (rzeczownik + przymiotnik lub imiesłów przymiotnikowy)

EPITET STAŁY – dotyczy jednego zjawiska; typowy dla epickiej poezji antycznej

HIPERBOLA /PRZESADNIA/ - powiększenie, wyolbrzymienie danego zjawiska

ANIMIZACJA /OŻYWIENIE/ - przypisanie przedmiotom stanów lub właściwości istot żywych

Ad.3.

PODZIAŁ ŚRODKÓW STYLISTYCZNYCH

leksykalne - związane z zasobem słownictwa	składniowe - związane z budową wiersza	słowotwórcze - związane z budową wyrazów	fonetyczne - związane z brzmieniem
-epitet -oksymoron -porównanie -metafora -animizacja -personifikacja -hiperbola -peryfraza -eufemizm -ironia -symbol -alegoria	-apostrofa -antyteza -powtórzenie: anafora, epifora, paralelizm składniowy -wyliczenie -przerzutnia -inwersja -pytanie retoryczne -wykrzyknienie	-zdrobnienie -zgrubienie -neologizm, -archaizm	-rym -rytm -onomatopeja -instrumentacja głoskowa

Ad.4.

epitety;

stały, zwykły, oksymoron;

szklane ciało, srebrne kropelki, biały pył, drżący pryzmat, białych iskier, puszyste listki, jasne niedźwiedzie, lawina gwarna,

srebrne ciało, biała łasica, niewidzialna ręka;

wskazują na emocjonalny stosunek podmiotu do wyrażonych treści, wskazują na system wartości podmiotu lirycznego (epitety wartościujące), wskazują na cechy przedmiotów, postaci, zjawisk, wpływają na plastyczność obrazu, oddziałują na wyobraźnię, budują nastrój w utworze.

Ad.5.

ogórki liściem [...] okryły [...] jakby kobiercem

Ad.7.

pozwalają odkryć nieoczekiwane podobieństwa, zwiększają obrazowość opisu, sugerują stany emocjonalne nadawcy, pozwalają wyraziściej przedstawić: barwy, kształty, uczucia, przedstawiają trudne zjawiska w sposób obrazowy, oddziałują na wyobraźnię odbiorcy, ukazują podobieństwa między przedstawionymi obiektami

Ad.8.

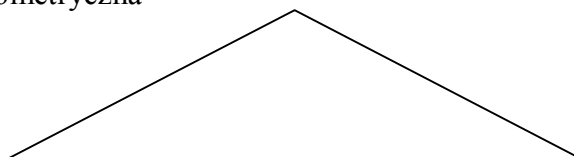
Metafora

Ad.9.

KULA OGNISTA

kula - okrągła, kolistą bryła geometryczna

ognista – związana z ogniem, dająca ciepło i światło

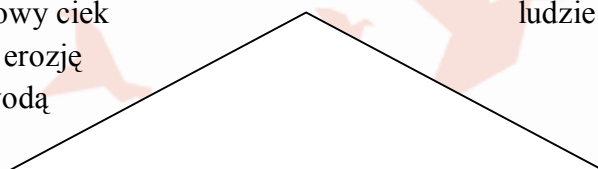

zachodzące słońce

RZEKA LUDZI

rzeka - naturalny, powierzchniowy ciek płynący w wyłobionym przez erozję rzecznej korycie, wypełniony wodą

ludzie – zbiorowisko istot myślących

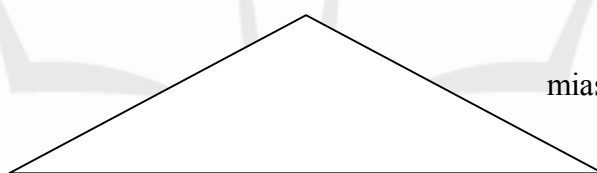

ogrom ludzi

PŁUCA MIASTA

płuca – organ umożliwiający oddychanie

miasto – historycznie ukształtowana jednostka osadnicza charakteryzująca się dużą intensywnością zabudowy, małą ilością terenów rolniczych

las i parki

Ad.10.

ANIMIZACJA /OŻYWIENIE/	<i>nadanie przedmiotom nieożywionym, zjawiskom przyrody, pojęciom abstrakcyjnym, roślinom i zwierzętom cech istot żywych</i>	<i>WYCIE WIATRU</i>
PERSONIFIKACJA /UOSOBNIENIE/	<i>nadanie przedmiotom nieożywionym, zjawiskom przyrody, pojęciom abstrakcyjnym, roślinom i zwierzętom cech ludzkich</i>	<i>ZWARIOWANY DZIEŃ</i>
PERYFRAZA /OMÓWIENIE/	<i>zastąpienie nazwy danej osoby, przedmiotu lub zjawiska jej opisowym wielowyrzowym, niekiedy metaforycznym odpowiednikiem</i>	<i>NAJWYBITNIEJSZY KOMPOZYTOR POSLKIEGO ROMANTYZMU (ZAMIAST: CHOPIN)</i>
EUFEMIZM	<i>sformułowanie pozwalające wyrazić myśl delikatniej, oględniej, bez urażania odbiorcy</i>	<i>TAM, GDZIE SŁOŃCE NIE ZAGLADA; MIEJSCE, W KTÓRYM PLECY KOŃCZĄ SWĄ SZLACHETNĄ NAZWĘ</i>
METONIMIA /ZAMIENNIA/	<i>zastąpienie jakiegoś wyrazu innym wyrazem pozostającym z osobą, przedmiotem lub zjawiskiem w bliższym związku</i>	<i>CZYTAM NORWIDA</i>
SYNEKDOCHA	<i>szczególny rodzaj metonimii, np. zastąpienie nazwy pojedynczej zbiorową lub odwrotnie</i>	<i>ZWYCIĘSTWO POLSKIEGO ŻOŁNIERZA (ZAMIAST: POLSKICH ŻOŁNIERZY)</i>

Ad.11.

Okazuje się, że egzystencja w idealnej krainie jest sprzeczna z naturą człowieka, gdyż przebywając w niej spełniałby się on całkowicie, na wszystko znał odpowiedź i nie dążyłby już do poznania czegokolwiek, bo wszystko by już pojął. A przecież celem istnienia jednostki jest nie całkowite poznanie życia, a jedynie dążenie do tego (mimo że wiadomo, że nie jest to możliwe). Człowiek odrzuca racjonalne zrozumienie (tak popularne w XII w.) na rzecz odczuwania, dlatego też wszystkie „ślady stóp zwrócone są w kierunku morza”, które jest tu metaforą życia ludzkiego. W związku z tym wiersz ten stanowi polemikę z oświeceniowymi ideałami, które głosiły kult poznania i wiedzy. Ponadto głównym założeniem ówczesnej filozofii było zrozumienie świata za pomocą własnych doznań i zmysłów, a życie w krainie „Utopii”, w której wszystko jest oczywiste, wyklucza możliwość własnych poszukiwań. Co więcej powyższy utwór,

pochodzący ze zbioru „Wielka liczba”, został napisany w okresie, gdy w Polsce panował komunizm i jest także w kontekście tamtej rzeczywistości manifestem oporu wobec systemu, który wbrew założeniom nie uszczęśliwiał człowieka. Warto zauważyć, że tak jak w socjalizmie istniała tylko jedna droga, którą można było podążać, tak w owym abstrakcyjnym miejscu jest tylko jedna ścieżka prowadząca do poznania. A niestety tam, gdzie jest tylko jedna droga zawsze istnieje niebezpieczeństwo, że nie ma powrotu.

Ad.12.

inwersja

Ad.13.

inwersja – niezwykle szyk wyrazów w zadaniu, który ma na celu uwydatnienie wartości semantycznej, emocjonalnej lub logicznej pewnych wyrazów. W poezji służy ponadto efektem brzmieniowym i wersyfikacyjnym oraz podkreśla odmienność poetyckiego wyślowienia.

Ad.14.

Łańcuszek szczęścia – jest tu określeniem nieprzerwanego sięgania po coraz to nowe, dobre książki

Kosmos – zbiór wszystkich istniejących książek

Ad.15.

personifikacja, np.: podniesienie rangi miłości

antyteza, np.: podkreślenie sprzecznych cech miłości/ skrajności, do których może prowadzić

wyliczenie, np.: wyrażenie wielości, różnorodności aspektów miłości, bogactwa znaczeniowego pojęcia miłości